

Dosarul nr. 2ra-1238/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sanduța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, Iu. Cotruță, I. Secrieru)

ÎNCHEIERE

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Nadejda Cecalova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Cecalova împotriva Liubovei Iaroslavțeva, notarului privat Zinaida Șcerbacova și Agenției Servicii Publice, Departamentul cadastru, intervenienți accesorii Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 28, notarul public Angela Timofti și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, radierea înscrisului din Registrul bunurilor imobile și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Nadejda Cecalova, reprezentată de către avocatul stagiar, Liliana Munteanu, au fost admise apelul declarat de către Liubovi Iaroslavțeva, reprezentată de către avocatul Lilian Timotin și cererea de alăturare la apel depusă de către notarul privat Zinaida Șcerbacova, a fost casată integral hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La 06 decembrie 2017 Nadejda Cecalova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liubovei Iaroslavțeva, notarului privat Zinaida Șcerbacova și Agenției Servicii Publice, Departamentul cadastru, intervenienți accesorii Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 28, notarul public Angela Timofti și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare a imobilului, radierea înscrisului din Registrul bunurilor imobile și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, ea, născută la 01 noiembrie 1935 și Alexandr Cecalov, născut la 11 ianuarie 1943, sunt soră și frate, ambii fiind născuți în localitatea Hutor Vernegnutov, raionul Cernîșkovskii, regiunea Volgograd,

Federația Rusă.

A menționat că, la 20 august 1991, fiind membru în Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 28, a primit în proprietate, cu cota parte 1.0, apartamentul xxxx, iar la 23 martie 2004 și-a înregistrat în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate asupra apartamentului enunțat.

A susținut că, în perioada de după 23 martie 2004 până la 22 decembrie 2009 Alexandr Cecalov locuia și avea domiciliul în apartamentul enunțat.

A afirmat că, la 22 decembrie 2009 a avut intenția să-i doneze fratelui său apartamentul xxxx, iar ulterior, s-au adresat la notarul privat Zinaida Șcerbacova, având scopul de a încheia un contract de donație, însă ultimul a convins-o să nu doneze apartamentul, dar să încheie un contract de vânzare-cumpărare.

A notat că, la 22 decembrie 2009 a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. 7176, încheiat între ea, în calitate de vânzător și Alexandr Cecalov, în calitate de cumpărător, autentificat de notarul privat Zinaida Șcerbacova, acest contract fiind încheiat cu intenția și scopul de a ascunde faptul că, la caz, intenția părților contractante a fost îndreptată spre nașterea unui contract de donație, adică actul juridic contestat a fost întocmit cu intenția de a ascunde alt act juridic, donația.

A relatat că, atât ea, cât și fratele său sunt vorbitori de limba rusă și cetățeni ai Federației Ruse, care nu posedau și nu cunoșteau limba de stat a Republicii Moldova, însă cu toate acestea, contractul de vânzare-cumpărare a fost întocmit în limba de stat a Republicii Moldova, fără traducător, interpret.

A considerat că, contractul de vânzare-cumpărare trebuia întocmit obligatoriu numai în limba rusă, dar nu în limba de stat, de unde rezultă că, contractul de vânzare-cumpărare a fost întocmit contrar normelor legale imperative și obligatorii și contrar bunelor moravuri, fapt care se sancționează cu nulitatea absolută a acestui act juridic.

A relevat că, la pct. 4 din contract, notarul, contrar realității și adevărului, precum și contrar legii imperative, a indicat că, prețul vânzării apartamentului de 185801 lei a fost achitat vânzătorului de către cumpărător pînă la semnarea contractului și achitarea a fost efectuată fără prezența notarului, fapt care este inadmisibil.

A invocat că, în perioada anilor 2012-2016 Alexandr Cecalov și Liubovi Iaroslavțeva au fost soț și soție.

A mai invocat că, la 05 iunie 2016 fratele său a decedat, iar la 08 august 2016, după o perioadă de două luni de la decesul acestuia, Liubovi Iaroslavțeva a depus la notarul Angela Timofti o declarație de acceptare a averii rămase după decesul lui Alexandr Cecalov.

A menționat că, la 02 noiembrie 2016 a depus la notarul Angela Timofti o declarație, prin care și-a exprimat poziția de a moșteni apartamentul enunțat, rămas în urma decesului fratelui său, acest apartament fiind anterior în proprietatea sa din 20 august 1991 până la 24 decembrie 2009, timp de peste 18 ani.

A susținut că, la 15 noiembrie 2016 a fost eliberat de către notarul public Angela Timofti certificatul de calitate de moștenitor, prin care se constată că, Liubovi Iaroslavțeva are calitatea de moștenitor a averii lui Alexandr Cecalov, urmând ca certificatul de moștenitor să fie eliberat ulterior.

A considerat că, în urma inacțiunilor notarului privat, Zinaida Șcerbacova, manifestate prin întocmirea la 24 decembrie 2009 a contractului de vânzare-cumpărare, în timp ce voința sa a fost de a dona fratelui său apartamentul xxxx, i-au fost provocate suferințe psihologice și psihice foarte grave.

A solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între ea și Alexandr Cecalov la 24 decembrie 2009 și autentificat de către notarul privat Zinaida Șcerbacova, radierea din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al lui Alexandr Cecalov asupra apartamentului enunțat, încasarea de la notarul privat, Zinaida Șcerbacova a sumei de 20000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și încasarea în mod solidar de la pârâți a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către Nadejda Cecalova, a fost declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr. 7176 din 24 decembrie 2009, încheiat între Nadejda Cecalova și Alexandr Cecalov și autentificat de notarul privat Zinaida Șcerbacova, cu repunerea părților în poziția anterioară încheierii contractului și au fost încasate din contul notarului privat Zinaida Șcerbacova în beneficiul Nadejdei Cecalova suma de 100 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și în bugetul de stat taxa de stat în sumă de 5574,03 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 27 noiembrie 2018 și 07 mai 2019 Nadejda Cecalova, reprezentată de către avocatul stagiar Liliana Munteanu, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând scutirea de plata taxei de stat, admiterea apelului, modificarea sau casarea hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral și încasării cheltuielilor de judecată și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acestor pretenții.

La 06 decembrie 2018 și 07 mai 2019 Liubovi Iaroslaveva, reprezentată de către avocatul Lilian Timotin, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

La 07 mai 2019 notarul Zinaida Șcerbacova a depus cerere de alăturare la apelul declarat de către Liubovi Iaroslavteva, reprezentată de către avocatul Lilia Timotin, împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 12 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Nadejda Cecalova, reprezentată de către avocatul stagiar, Liliana Munteanu, au fost admise apelul declarat de către Liubovi Iaroslavteva, reprezentată de către avocatul Lilian Timotin și cererea de alăturare la apel depusă de către notarul privat Zinaida Șcerbacova, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Nadejda Cecalova a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel a punctat că, natura actului juridic a fost clară pentru Nadejda Cecalova și aceasta nu putea să creadă că, încheie, de fapt, un alt act juridic decât cel ce a fost autentificat la 24 decembrie 2009, în condițiile când însăși apelanta-reclamantă s-a prezentat la biroul notarial cu setul de documente necesare pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare, confirmându-și acordul prin aplicarea semnăturii pe actul juridic autentificat.

Astfel, în circumstanțele relatate, instanța de apel a menționat că, în momentul întocmirii actului juridic contestat, Nadejda Cecalova nu a fost indusă în eroare, or, în instanța de judecată nu au fost prezentate anumite probe contrare privind utilizarea mijloacele viclene la întocmirea actului juridic. Cu atât mai mult că, de la data încheierii contractului - 24 decembrie 2009 și pînă la adresarea în instanța de judecată - 06 decembrie 2017 s-a scurs o perioadă îndelungată de timp.

Totodată, instanța de apel a relevat că, creează dubii și incertitudine vizavi de acțiunea apelantei-reclamantă în solicitarea nulității actului juridic contestat peste o perioadă de 8 ani, timp în care aceasta nu și-a exprimat dezacordul cu actul juridic încheiat, decât după decesul lui Alexandr Cecalov. Or, Nadejda Cecalova a aflat că, nu este moștenitor de gradul I, conform art. 1500 din Codul civil, deoarece fratele ei între timp s-a căsătorit cu Liubovi Iaroslavțeva.

Ca urmare, instanța de apel a considerat că, consimțământul părților a fost unul valabil, provenit de la persoane cu discernământ, exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu a fost viciat, or, în cadrul examinării cauzei nu au fost stabilite circumstanțe, care ar determina că între părți ar fi existat o înțelegere dolosivă, prin care s-ar fi urmărit scopuri contrare legii sau voinței părților.

Sub aspectul dat, instanța de apel a reținut că, manifestarea de voință și consimțământul părților la încheierea contractului de vânzare-cumpărare a fost cunoscut părților. Aici, instanța de apel a reținut argumentele invocate de către reprezentantul Liubovei Iaroslavțeva, avocatul Lilian Timotin precum că, Nadejda Cecalova, făcând declarații în fața instanței în calitate de martor în cadrul unui proces de învinuire a lui Marin Sardari de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 179 din Codul penal, a declarat, sub jurământ, că nici nu a vândut apartamentul în litigiu fratelui său, nici nu l-a donat, doar pur și simplu l-a scris pe numele lui, astfel, negând deja și faptul donației, însă nu a negat faptul că, a dorit să-i transmită lui Alexandr Cecalov în proprietate bunului imobil litigios. De altfel, notarul, în explicațiile sale date în primă instanță, a relatat că, nu a putut nicidecum să convingă părțile contractante și să spună că contractul de vânzare-cumpărare este un act juridic mai puternic decât contractul de donație și care ar fi intenția notarului de a ascunde actul juridic - donația.

La 01 iulie 2020 reprezentantul prin procură al Nadejdei Cecalova, Marin Sardari a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, însă acest recurs nu a fost semnat în modul corespunzător.

La 06 iulie 2020 reprezentantul prin procură al Nadejdei Cecalova, Marin Sardari a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, care, de asemenea, nu a fost semnat în modul corespunzător.

La 08 iulie 2020 Nadejda Cecalova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, recursul fiind semnat și de către reprezentantul acesteia prin procură, Marin Sardari.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

A menționat că, instanța de apel, contrar art. 373 alin. (5) CPC, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de către reprezentantul său, avocatul stagiar Lilian Munteanu, în cererea de apel și pripit a admis apelul declarat de către Liubovi Iaroslavțeva, reprezentată de către avocatul Lilian Timotin și cererea de alăturare la apel depusă de către notarul privat Zinaida Șcerbacova, a casat integral hotărârea primei instanțe și a respins acțiunea depusă de către ea.

A susținut că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece nu a dat apreciere corespunzătoare circumstanțelor cauzei și argumentelor invocate în obiecțiile din 17 iunie 2019 depuse de către reprezentantul său.

A afirmat că, instanța de apel nu a constatat circumstanțele importante ale cauzei, expuse cu suficientă claritate și convingător în obiecții-referință din 17 iunie 2019, depuse de către reprezentantul său, avocatul stagiar Lilian Munteanu, a apreciat arbitrar probele și a făcut concluzii eronate.

A relevat că, instanța de apel nu a aplicat legile care trebuiau să fie aplicate.

A notat că, notarul Zinaida Șcerbacova nu a combătut și nu a negat explicațiile sale privind lipsa voinței de a vinde și lipsa primii sumei de 185801 lei, ce constituie prețul apartamentului.

A invocat că, notarul Zinaida Șcerbacova, conform art. 50 alin. (2)-(4) din Legea nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, la autentificarea contractului de vânzare-cumpărare, era obligat să explice părților sensul și importanța proiectului actului juridic, să verifice conformitatea conținutului lui cu intențiile reale ale părților și dacă nu este în contradicție cu legislația, precum și să ceară părților să prezinte toate documentele necesare îndeplinirii actului notarial.

În conformitate cu art. 430 CPC, sunt în drept să declare recurs: părțile și alți participanți la proces; martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, Marin Sardari nu întrunește niciuna din calitățile procesuale specificate la art. 430 CPC și, respectiv, nu este în drept să declare recurs. Or, în conformitate cu art. 75 alin. (1) CPC, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar.

Prin referința depusă la 05 noiembrie 2020 Liubovi Iaroslavțeva, reprezentată de către avocatul Lilian Timotin, a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei contestate la 12 decembrie 2019 (f. d. 223, vol. II), însă date, care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă, lipsesc la materialele dosarului.

Astfel, recursul declarat la 08 iulie 2020 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Nadejda Cecalova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Nadejda Cecalova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Nadejda Cecalova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Nadejda Cecalova se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic